

DZĪVOT PĒC BAUSLĪBAS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

2. Moz. 21:1–32; 2. Moz. 22:16–23:33; 2. Kēn. 19:35; Mt. 5:38–48; Rom. 12:19; Mt. 16:27.

ATMIŅAS PANTS:

“Un Tas Kungs sacīja uz Mozu: ‘Saki tā Israēla ļaudīm: jūs paši esat redzējuši, ka Es no debesīm esmu runājis uz jums. Neceliet Man blakus nedz sudraba dievekļus, nedz zelta dievekļus” (2. Moz. 20:22, 23).

Dievs vēlējās, lai Viņa ļaudis atšķirtos no apkārtējām tautām. Viņš vēlējās, lai tie būtu uzticīga ticīgo kopiena, kas dzīvotu Viņa vadībā un paklausībā Viņam. Ikviens būtu pakļauts Viņa likumam. Tiesneši bija jāieceļ par bauslības jautājumu uzraugiem, un priesteriem tā bija jāmāca. Liela loma bija arī vecākiem.

Jebkurā kultūrā likumi atklāj likumdevēja ideālus, mērķus, nodomus un raksturu. Piemēram, kad faraons pavēlēja nogalināt katru ebreju vīriešu kārtas bērnu, šis likums atklāja, kāds viņš ir – ļauns. Turpretim, ja karalis pieņemtu likumu, ka katrs 18 gadus vecs jauniešs bez maksas var apgūt augstāko izglītību, daudzi to uzskatītu par pierādījumu karaļa dāsnumam un vēlmei, lai viņa valsts uzplauktu.

Bauslība atklāj Dievu, tas ir, Viņa labestību, mīlestību, vērtības, taisnību un Viņa nosodījumu pret ļaunumu. Kā bauslība ir svēta un taisna, tāds ir arī Dievs. Radot telpu bagātīgai dzīvei, likums palīdz arī pasargāt mūs no briesmām un nelaimēm. Cieņa pret Dievu, citam pret citu un dzīves vērtībām bija Viņa likumdošanas sistēmas pamatā.

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 30. augustā.

Derības kodekss

Dodot Savu likumu uz Sinaja kalna, Dievs ielika pamatus, lai mācītu Saviem ļaudīm, kā tie varētu dzīvot svētu dzīvi, paliekot saiknē ar Viņu. Taču bauslības principi bija jāīsteno ikdienas dzīvē, tāpēc Dievs tiem deva papildu likumus, tā saukto “derības kodeksu”. Tiesnešu pienākums bija pārraudzīt šo likumu pareizu izpratni un izpildi.

“Verdzībā un pagānismā pazemotā un skaidru apziņu zaudējuši tauta nebija gatava pilnībā izprast Dieva desmit baušļu tālu sniedošos norādījumus. Lai labāk aptvertu un saglabātu atmiņā dekaloga uzliktos pienākumus, tika doti papildu priekšraksti, kas desmit baušļu pamatprincipus paskaidroja tuvāk un padarīja tos uzskatāmus. Šie likumi tika nosaukti par tiesām, gan tāpēc, ka tie bija veidoti bezgalīgā gudrībā un taisnībā, gan arī tāpēc, ka lielais Soģis pēc tiem spriedis visiem tiesu. Atšķirībā no desmit baušļiem tie Mozum tika doti personiski, lai viņš tos tālāk paziņotu ļaudīm.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 310. lpp.)

Izlasi 2. Moz. 21:1–32. Kādi īpaši noteikumi tika doti attiecībā uz ebreju vergiem, slepkavībām un miesas bojājumiem? _____

Derības kodekss ir aprakstīts vairākās nodaļās (2. Moz. 21:1–23:19). Visi šie noteikumi un likumi tika izdoti, lai apturētu ļaunuma lavīnu un veidotu sakārtotu sabiedrību.

Verdzības likumi bija īpaši, un tos nedrīkst sajaukt ar mūsdienu vai viduslaiku verdzības ļauno praksi. Ebreju vergi patiesībā tika aizsargāti un novērtēti. Mūsdienu un viduslaiku sabiedrībā kalpi un vergi bija saimnieka īpašums, un ar tiem viņš varēja darīt, ko vien gribēja. Turpretim Bībeles likumi regulēja lietas citādi. Kalpošana bija ierobežota līdz sešiem gadiem (2. Moz. 21:1, 2; Jer. 34:8–22), un septītajā gadā visi vergi bija jāatbrīvo, ja vien tie negribēja palikt pie sava kunga. Kungiem bija arī jāpiešķir viņiem brīvdiena sabatos (2. Moz. 20:9, 10) un jānodrošina viņu pamatvajadzības.

Lai gan lielākajā pasaules daļā institucionālizētas verdzības ļaunā prakse lielākoties ir atcelta, kādos veidos daži tās paveidi joprojām pastāv, un ko mēs varam darīt katrs savā sfērā, lai cīnītos pret šīm izpausmēm? _____

Citi likumi

Dievs Savā žēlastībā mācīja tiesnešiem, kā rīkoties dažādās īpašuma tiesību situācijās. Izskaidrotas dažādas situācijas, kā rīkoties, ja vērsis uzbrucis kaimiņa bullim, ja cilvēki nozaguši mājdzīvnieku un to pārdevuši, ja dzīvnieki ganījušies cita saimnieka laukā vai viņa dārzā, ja viņam nozagta kāda cilvēka aizgūta manta, vai arī aizdots dzīvnieks cietis vai gājis bojā (2. Moz. 21:33–22:15).

Izlasi 2. Moz. 22:16–23:9. Kādi jautājumi šajos likumos tika risināti un kā? _____

Dieva likumi ietvēra dažādus jautājumus. Bija īpaši noteikumi attiecībā uz cilvēku apspiešanu vai pazemošanu. Viņš nevēlējās nekāda veida ekspluatāciju. Savā žēlastībā Dievs cilvēku sirds grēcīgās tieksmes labo un ierobežo viņu dabiskās noslieces. Sabiedrība bija jātur drošībā, jālikvidē ļaunums un jāveido labas savstarpējās attiecības. Taisnīgumam un mīlestībai ir jāvalda visās darbībās.

Izlasi 2. Moz. 23:10–19. Kādi svarīgi jautājumi šeit tika risināti? _____

Sabats un svētki bija veltīti pielūgsmei un atgādināja par būtiskiem notikumiem pestīšanas vēsturē. Dievkalpojumi tika rūpīgi regulēti, jo tas bija visu pārējo darbību teoloģiskais pamats. Sabats tika iedibināts jau radīšanas laikā (1. Moz. 2:2, 3; 2. Moz. 20:8–11), tas bija saistīts ar Israēla glābšanu un pestīšanu (5. Moz. 5:12–15) un spēcīgā veidā norāda uz Dieva kā mūsu Radītāja, Pestītāja un Kunga pielūgšanu (Mk. 2:27, 28).

Un vēl Israēlam katru gadu bija jāsvin trīs svarīgi svētki: (1) Pashā jeb neraudzētās maizes svētki (parasti apmēram no marta vidus līdz aprīļa vidum); (2) Vasarsvētki jeb Ražas svētki (Nedēļu svētki) – septiņas nedēļas pēc iepriekšējiem svētkiem, tātad sākas 50 dienas vēlāk; un (3) Būdiņu svētki vai Ražas novākšanas svētki (parasti apmēram no septembra vidus līdz oktobra vidum; sk. arī 2. Moz. 34:18–26, 3. Moz. 23:4–44, 4. Moz. 28:16–29:41, 5. Moz. 28:16–29:41).

Dieva sākotnējais plāns

Izlasi 2. Moz. 23:20–33. Kādus paņēmienus Dievs vēlējās izmantot, lai iekarotu Apsolīto zemi? _____

Dieva nodoms nebija, lai israēlieši cīnītos par savu jauno teritoriju; viņiem tā bija jāiegūst. Tas bija apsolīts Ābrahāmam, Īzākam un Jēkabam, un tā bija jāsaņem kā īpaša Dieva dāvana Israēlam.

Apsolītās zemes iekarošanas modelis tika demonstrēts Sarkanās jūras šķērsošanas laikā. Dievs cīnījās par Saviem ļaudīm un sagādāja pilnīgu uzvaru pār tiem, kas plānoja viņus nogalināt (2. Moz. 14:13, 14). Ēģiptieši tika uzvarēti, jo Kungs brīnumainā kārtā iejaucās. Tāpat arī Asīrijas ķēniņa Sanheriba laikā Dievs sakāva plašo, pamatīgi aprikoto un labi apmācīto asīriešu armiju, taču israēliešiem nebija jācīnās. Dievs piešķīra uzvaru, jo ķēniņš Hiskija ticēja Dieva vārdam, kas viņam tika nodots ar pravieša Jesajas starpniecību (2. Ķēn. 19:35, Jes. 37:36).

Dievs informēja Ābrahāmu, ka Apsolītā zeme viņa pēcnācējiem netiks dota uzreiz, bet tikai pēc 400 gadiem (1. Moz. 15:13–16). Kāpēc? Iemesls bija saistīts ar Kānaānas iedzīvotāju jaunajiem darbiem. Dievs žēlsirdīgi strādāja ar šiem cilvēkiem un deva viņiem vēl vienu žēlastības periodu, lai nožēlotu grēkus. Tomēr viņi turpināja sacelšanos pret Dievu un Viņa vērtībām, tāpēc, kad šo tautu netaisnība sasniedza zināmu robežu, Dievs lēma atdot šo teritoriju ebrejiem kā viņu jauno dzimteni.

Turklāt Dievs apsolīja, ka Viņš izdzīs tautas Israēlam pa priekšu ar divām neparastām, bet ļoti iedarbīgām metodēm: (1) jaunajām tautām uzsūtot šausmas un bailes, un (2) sirseņus, kas padzīs cilvēkus. Pirms israēlieši ieradās jaunajā teritorijā, viņu ienaidnieki bija pametuši šo vietu – „pagrieza muguru un bēga” (2. Moz. 23:27, 28, NIV).

Izšķirošā loma Apsolītās zemes iekarošanā ir Dieva eņģelim. Šis Vēstnesis bija Kristus, kurš vadīja Israēlu, iekaroja teritorijas un aizsargāja tās. Viņš bija mākoņu stabs, kas viņus vadīja dienas laikā, un uguns stabs naktī. Israēlam bija rūpīgi jāuzmanās un jāuzklausa Viņš, jo Viņam bija dievišķa vara (2. Moz. 23:21). Dieva gribas nievērošana un neticība Viņa vadībai apgrūtinātu viņu virzību uz priekšu.

Ko šī ideja, ka Dievs dod pagāniem daudzus gadus, lai mainītu viņu dzīves virzību, māca mums par Dieva žēlastību, bet arī par šīs žēlastības robežām tiem, kas atsakās to pieņemt? _____

Acī pret aci

Izlasi Mt. 5:38–48. Kā Jēzus interpretē atriebības likuma nozīmi? Kā mums šo likumu vajadzētu piemērot mūsdienās? _____

Kalna svētrunā Jēzus Kristus citēja pantus no Vecās Derības, kas cilvēkiem noteikti bija pazīstami. Tomēr Viņš runāja pret tābrīža rabīnu interpretācijām, kas gadsimtu gaitā bija attālinājušās no šo likumu sākotnējā mērķa. Tas ir, cilvēku tradīcijas ne tikai apslēpa Dieva Vārda mērķi, bet dažos gadījumos (padomājiet par sabata noteikumiem un to, ko viņi bija darījuši ar sabata bausli) bija sagrozījušas to patieso nolūku un nozīmi. Ar Saviem vārdiem Jēzus atjaunoja šo likumu sākotnējo nozīmi.

Svētību kalnā, vadot klausītājus atpakaļ uz Rakstu sākotnējo nolūku un nozīmi, Jēzus centās labot dažas no nepareizajām interpretācijām.

Texts no 2. Moz. 21:24, kurā runāts par “aci pret aci, zobu pret zobu”, tika citēts Mt. 5:38 (“jūs esat dzirdējuši... bet es jums saku”) un atsaucās uz “lex talionis”, tā saukto atriebības likumu. Šis pants ir izmantots arī citās Bībeles vietās (3. Moz. 24:20, 5. Moz. 19:21).

Šī likuma sākotnējais nodoms bija pret jebkādu personisku atriebību. Tas bija paredzēts, lai apturētu asinsatriebību vai atriebību bez izmeklēšanas. Kaitējums bija jāizvērtē tiesnešiem, un tad tika noteikta un izmaksāta atbilstoša naudas kompensācija. Šāda prakse tika veikta, lai atturētu cilvēkus no “likuma pārņemšanas savās rokās”. Taisnīgums bija jāpilda, bet tas bija jādara saskaņā ar Dieva likumu.

Jēzus Kristus, kurš deva šos sociālos likumus Mozum, zināja šī likuma mērķi, tāpēc Viņš varēja to objektīvi izskaidrot saskaņā ar tā sākotnējo nodomu. Tā motīvs bija panākt taisnīgumu un izlīgumu, kā arī atjaunot mieru.

Varētu iebilst, ka taisnīgums savā ziņā tomēr nozīmē sava veida atriebību. Šķiet, ka šo likumu pareiza piemērošana bija mēģinājums rast pareizo līdzsvaru starp taisnīguma un atriebības idejām.

Kā apziņai, ka reiz notiks pēc taisnības, vajadzētu palīdzēt tikt galā ar visu netaisnību, ko mēs šobrīd redzam pasaulē? _____

Atriebība

“Neatriebieties paši, mīļie, bet atstājiet vietu Dieva dusmībai, jo ir rakstīts: Man pieder atriebšana, Es atmaksāšu, saka Tas Kungs” (Rom. 12:19; sk. arī 5. Moz. 32:35).

Kāds solījums un pavēle ir atrodami šajos pantos, un kā tie ir cieši saistīti? _____

Kamēr Kungs nebija ieviesis taisnīgumu, kā tagad tik ļoti trūkst, senā Israēla tiesnešu pienākums bija īstenot likumu un noteikt taisnīgu sodu, ja nodarīts kaitējums vai ievainojums. Bet viņiem vispirms vajadzēja faktus. Problēma bija tā, ka bauslības skolotāji Kristus laikā piemēroja šo likumu tādā veidā, kas pavēra durvis personīgai atriebībai. Šādi rīkojoties, princips tika izņemts no konteksta un netika sasniegts sākotnējais mērķis. Līdz ar to viņi aizstāvēja to, ko likums faktiski aizliedza.

Izlasī Mt. 6:4, 6; Mt. 16:27; Lk. 6:23 un 2. Tim. 4:8. Ko šie panti mums stāsta par to, kā Jēzus saprata atlīdzības un soda principus? _____

Jēzus nebija pret atalgojuma un soda principu. Taisnīgums ir principa jautājums. Tā ir būtiska dzīves daļa. Tomēr nevienam indivīdam nav jāuzņemas tiesneša, tiesas izpildītāja vai “bendes” loma. Cik viegli mums būtu sagrozīt taisnīgumu! Mums kaitējums nav jāatdara. Ja kāds ļaunums ir jārisina, tas jādara objektīvai tiesai; tas ir tiesnešu darbs.

Šajā kontekstā Jēzus liek mums būt tikpat pilnīgiem, kā mūsu “Debesu Tēvs ir pilnīgs”. Kā mēs varam būt tik pilnīgi kā pats Dievs? Nesavtīga mīlestība ir Dieva galvenā īpašība. Viņš māca Saviem sekotājiem, kā mīlēt ienaidniekus un lūgt par tiem, kas viņus vajā. Patiesa pilnība ir mīlēt, būt piedodošam un žēlsirdīgam (Lk. 6:36), pat pret tiem, kas to nav pelnījuši. Šis princips un darbības, uz kurām tas noved, atspoguļo Dieva raksturu.

Kādos veidos mēs katru dienu varam mācīties mīlēt tā, kā mums ir pavēlēts? Kāpēc tas vienmēr ir saistīts ar sava ego nāvi? _____

TĀLĀKĪEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļu “Baušļu došana Israēlam” (310.–314. lpp.).

Tā kā mēs dzīvojam ienaidnieka teritorijā, nav brīnums, ka viņa prasmīgās un mānīgās shēmas mūs reālajā dzīvē var sāpināt. Kurš gan no mums nav pazinis sāpes un ciešanas, kas radušās grēka un grēcīgās kritušās pasaules, kurā mēs dzīvojam, dēļ? Diemžēl tagad tā ir tikai daļa no dzīves. Tomēr Dievs mums dod spēku tikt ar to galā.

“Dārgais Pestītājs sūtīs palīdzību tieši tad, kad mums tā būs vajadzīga. Ceļu uz Debesīm ir iesvētījušas Viņa kāju pēdas. Katrs ērkšķis, kas mūs ievaino, ir ievainojis arī Viņu. Mūsu Kungs pirmais ir nesis ikvienu krustu, ko mēs esam aicināti uzņemt. Viņš pieļauj cīņas, lai tādā veidā dvēseli sagatavotu mieram. Bēdu laiks Dieva tautai ir briesmīgi smags pārbaudījums, bet tas ir arī laiks, kad katram patiesi ticīgajam jāskatās augšup, kur viņš var skatīt pār to noliekušos apsollījumu varavīksni.” (Elena G. Vaita “Lielā cīņa”, 633. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. *Daudzus cilvēkus gadsimtiem ilgi ir mocījis fakts, ka Kungs lika šīs pagānu tautas padzīt no viņu zemes un dažkārt pat iznīcināt. Tas patiešām ir satraucoši. Tomēr kā apzināšanās, ka Dieva mīlestībai ir jāpauž arī taisnīgums, mums palīdz paļauties, ka pat šajos notikumos atklājas ne tikai Viņa taisnīgums, bet arī mīlestība?*
2. *Pakavējieties vairāk pie domas, ka tieši pēc Jēzus vārdiem par mīlestību pret citiem (pat mūsu ienaidniekiem un pat tiem, kas jūs ienīst), Viņš mums saka: “Tāpēc esiet pilnīgi, kā jūsu Debesu Tēvs ir pilnīgs” (Mt. 5:48). Kāpēc Jēzum šī pavēle būtu jāpilda uzreiz pēc šīm citām pavēlēm? Ko Viņš mums šeit stāsta par to, ko nozīmē ne tikai būt “pilnīgam”, bet arī būt tikpat pilnīgam kā “jūsu Debesu Tēvs”?*
3. *Apustulim Pāvīlam bija pozitīva un pacilāta attieksme pret Dieva bauslību un tās funkcijām, tomēr viņš bija pret likuma ļaunprātīgu izmantošanu. Ko nozīmē viņa teiktais, ka “jūs neesat padoti bauslībai, bet žēlastībai” (Rom. 6:14)? Kādos veidos mēs varam ļaunprātīgi izmantot likumu?*
4. *Kāda ir atšķirība starp taisnīgumu un atriebību? Vai tie ir pilnīgi atšķirīgi jēdzieni vai arī tikai vienas idejas dažādas izpausmes? Kā mēs varam zināt, vai mūsu vēlme pēc taisnības patiesībā nav vēlme atriebties?*